

**VOORTGANG
ISOLATIEVERSNELLING VOOR
DE SMALLE BEURS**

DATUM 20-12-2022
 VAN Gedeputeerde van Essen
 AAN Commissie Milieu en Mobiliteit
 TELEFOONNUM +31611366892
 MER
 TEAM PL1/ Kim Kiszelnik

Aanleiding

Voor de zomer bent u geïnformeerd over de versnellingsaanpak rondom isolatie als onderdeel van onze Inclusieve aanpak Energietransitie (Statenbrief, d.d. 05-07-2022, documentnummer: [UTSP-279699493-31468](#)). Op 19 oktober is in de commissie toegezegd u te informeren over de voortgang. Op 9 november is [motie 102](#) aangenomen tijdens de begrotingsbehandeling. Via dit memo wordt u geïnformeerd over de stand van zaken en wordt uitvoering gegeven aan het deel van de motie dat betrekking heeft op de versnellingsaanpak.

Waarom isolatievouchers?

De noodzaak en urgentie om energie te besparen en van het aardgas af te gaan wordt met de dag groter nu iedereen de druk van de hogere energierekening steeds meer gaat voelen. Vooral de huishoudens met een laag inkomen worden hard getroffen. Isolatie is voor veel woningen de meest effectieve manier om energie en CO2 te besparen én dus energiekosten te verlagen. De isolatievoucher neemt voor een huishouden met een lager inkomen en een slecht geïsoleerde woning in de deelnemende gemeenten de investeringsbarrières weg en zorgt voor een lagere energierekening.

Voortgang

De vier gemeenten uit ronde 1 hebben medio september hun doelgroep geïnformeerd over de actie. In onderstaande tabel staat de tussenstand. Aan ronde 2, welke start in januari 2023, nemen 9 nieuwe gemeenten deel en doet gemeente Utrecht voor de tweede keer mee. Hiermee kunnen maximaal 1901 vouchers verstrekt worden (zie bijlage 1) en kan ruim 2/3 van de doelgroep in de provincie Utrecht worden bereikt. Ook hebben zich 4 nieuwe gemeenten aangemeld voor ronde 3 in het voorjaar en worden in december en januari alle overige gemeenten nagebeld en opnieuw uitgenodigd om mee te doen, doel is om iedereen in de doelgroep in 2023 te bereiken. Mochten alle gemeenten meedoen dan worden nog ongeveer 1000 vouchers beschikbaar gesteld aan de verschillende gemeenten. Na ronde 3 wordt bekeken of er nog een extra ronde nodig is.

Tabel 1: voortgang

peildatum: 25/11/2022	Amersfoort	Woerden	Leusden	Utrecht	Tot.
1. Aantal vouchers	300	100	60	300	760
2. Aantal brieven	172	82	67	600	921
3. Aanmeldingen	110	40	34	352	536
4. Aanmeldpercentage	64%	49%	51%	59%	58%
5. Aantal offertes	38	20	21	29	108
6. Natuurvrij maken/ gereed voor isolatie	61	21	26	90	198
7. Geïsoleerd	PM	PM	PM	PM	PM

1. Aantal beschikbare vouchers per gemeente. Gemeente Utrecht is gestart in een aantal wijken en breidt in ronde 2 uit, wel is al de gehele doelgroep een keer aangeschreven. Gemeente Amersfoort was in eerste

instantie uitgegaan van CBS-data. Bij een nadere analyse bleken er toch minder huizen in de doelgroep te vallen. Hierdoor is er ruimte om ook andere huiseigenaren die door de hoge energierekening in de problemen komen een voucher aan te bieden.

2. De verschillende gemeenten hebben een analyse gedaan op de doelgroep (energietoeslag), huiseigenaren, grondgebonden woningen en deze selectie een brief gestuurd. Deze doelgroep kan nog groeien, mensen kunnen nog steeds energietoeslag aanvragen en vervolgens in aanmerking komen voor de isolatievouchers.
3. De gemeenten gaan in december/januari de groep benaderen die nog niet heeft gereageerd.
4. De inschatting vooraf was dat er een responspercentage van 40% zou zijn, dit is ruim overtroffen.
5. Na bezoek bleken niet alle huizen geschikt te zijn voor spouwmuurisolatie. Deze huizen worden nog opgevolgd met een aanbod voor vloerisolatie. Ook zijn nog niet alle offertes door de aannemers aangemeld, het werkelijke aantal ligt hoger.
6. Niet alle huiseigenaren stonden het natuurvrij maken toe. Deze huizen vallen helaas af. In de volgende ronde wordt meer aandacht besteed aan het belang van natuurvrij maken i.c.m. isoleren.
7. Vanaf begin november is gestart met de isolatiewerkzaamheden. Deze activiteiten lopen de komende maanden door. De verwachting is dat deze ronde uiterlijk in januari gereed is.

In totaal is na twee rondes € 3.497.552 aan subsidie voor vouchers verstrekt. Als de overige 13 gemeenten allemaal meedoen dan komt daar nog € 2.100.000 aan subsidie bij, gedekt uit de middelen voor de inclusieve aanpak energietransitie. De waarde van niet benutte subsidie(-vouchers) vloeit terug naar de provincie. Naast de subsidies zijn er nog uitvoeringskosten gemaakt. Zie de tabel hieronder.

Tabel 2: uitvoeringskosten

Handreiking privacy en persoonsgegevens - juridisch advies AVG	€	5.600
Ontwikkelen Communicatiemiddelen t.b.v. de isolatiecampagne (inclusief opschaling)	€	14.550
Regionaal loket versnellingsaanpak isolatie ronde 1*	€	49.500
Ontmoedigen (natuurvrij maken)**	€	100.000
Totaal	€	169.650

*) Kosten voor deelnemende gemeenten van ronde 1, vanaf ronde 2 financieren gemeenten dit zelf.

**) De kosten voor ontmoedigen zijn vanaf ronde 2 meegenomen in de voucherprijs.

Hoe is het georganiseerd?

De ambitie was om snel van start te gaan zodat al dit stookseizoen begonnen kon worden met isoleren. Daarom is er pragmatisch gewerkt en is in de gemaakte keuzes vooral uitgegaan van praktische uitvoerbaarheid.

Processtappen:

Stap 0:	Gemeente ontvangt subsidie van provincie Utrecht voor isolatievouchers
Stap 1:	Gemeente stuurt brief en flyer met aanbod aan huiseigenaar uit doelgroep
Stap 2:	Huiseigenaar meldt zich telefonisch of via website aan
Stap 3:	Duurzaam bouwloket (DBL) checkt aanmelding en koppelt adres aan aannemer
Stap 4:	Aannemer plant bezoek met huiseigenaar en beoordeelt mogelijkheden
Stap 5:	Aannemer brengt offerte uit voor natuurvriendelijk isoleren
Stap 6:	Na akkoord eigenaar wordt uitvoering ingepland in twee fases: 1. Ontmoedigen (natuurvrij maken) 2. Isoleren
Stap 7:	Na uitvoering declareert aannemer bij DBL

Aandachtspunten bij de verschillende processtappen:

- Stap 0: Gemeenten dragen zelf ook bij d.m.v. het bekostigen van hun eigen inzet, inzet van het Duurzaam Bouwloket (vanaf ronde 2), en de gemaakte communicatiekosten.
- Stap 0: De Wet natuurbescherming (Wnb), waar de provincies bevoegd gezag voor zijn, ziet naast bijvoorbeeld houtopstanden ook toe op de soortenbescherming. Voor de gebouwde omgeving gaat het dan met name om vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Dit betekent dat het doden of verstoren van deze beschermde soorten niet is toegestaan. Aangezien dit gebouwde omgevingen zijn en dus verblijven in spouwmuren en onder daken, is het wettelijk verplicht om te zorgen dat deze niet in de spouwmuur aanwezig zijn op het moment van isoleren. De wet vereist dat iedereen, dus ook particuliere woningbezitters, voorafgaand aan isolatie een jaar rond ecologisch onderzoek uitvoert en een ontheffing bij de provincie aanvraagt. Een gemeente kan echter ook een gemeentelijk breed onderzoek doen, hiermee een soortenmanagementplan (SMP) opstellen, en een gemeentelijk brede ontheffing aanvragen. Op deze ontheffing kunnen particulieren (maar ook corporaties en andere partijen) meeliften. Een SMP voorziet niet alleen in de wettelijke bescherming van kwetsbare dieren, maar ook in een "plus" voor duurzame bescherming van populaties. Omdat het opstellen van een SMP tot twee jaar kan duren mogen gemeenten, en hun inwoners, tijdens de onderzoeksperiode gebruik maken van een pre-soortenmanagementplan (pre-SMP). Deze methodiek is door de provincie zelf ontwikkeld, samen met de isolatiebranche en verschillende ecologische bureaus. De provincie kan op basis van dit pre-SMP een tijdelijke gebiedsgerichte ontheffing verlenen. Drie van de vier deelnemende gemeenten in de eerste ronde waren al in het bezit van een SMP of een pre-SMP ontheffing. Gemeente Woerden was al bezig met een pre-SMP en dit is vanwege de isolatievouchers versneld. Voor de opschaling van de isolatieversnelling worden gemeenten begeleid die willen deelnemen aan de voucherregeling zo veel mogelijk bij het opstarten van een (pre)-SMP. Hiervoor moeten de gemeenten een aanbesteding uitvoeren voor ecologisch onderzoek. De besluitvorming die hiervoor binnen gemeenten nodig is, de beperkte beschikbaarheid van capaciteit binnen gemeenten hiervoor én van ecologen in de markt maakt dat in ronde twee nog niet alle gemeenten kunnen starten die hier wel de intentie toe hebben.
- Stap 1: In de basis is de isolatievoucher beschikbaar voor een huiseigenaar die recht heeft op energietoeslag. In de meeste gemeenten gaat het om maximaal 120% van het sociaal minimum, maar dit kan per gemeente verschillen¹. Een belangrijke reden hiervoor is dat de gemeenten direct of via hun uitvoeringsdienst toegang hebben tot de NAW-gegevens van deze groep. Dit maakt het mogelijk om de groep direct aan te schrijven en ze het proces van een (ingewikkelde) subsidieaanvraag te besparen. Daarbij is het toegestaan dat gemeenten hierin een eigen afweging te maken. Zij kunnen beter inschatten wanneer huishoudens in schrijnende situaties (dreigen) terecht te komen waarbij de isolatie zeer welkom is. Verder wordt aan alle gemeenten gevraagd een analyse te doen van de woningen die geschikt zijn voor spouw- of vloerisolatie, nieuwere bouwjaren met een goed label vallen dan af.
- Stap 2: De brief en flyer zijn met behulp van een communicatiebureau op B1-niveau opgesteld (zie bijlage voor voorbeeld flyer). Met alleen deze communicatie is er een aanmeldpercentage van 58% gerealiseerd. Op basis van de feedback wordt de brief op enkele punten voor ronde 2 verbeterd. Met de gemeenten uit de eerste ronde wordt het gesprek gevoerd hoe de overige 42% kunnen bereiken. Het is echter goed mogelijk dat hier huizen tussen zitten die niet geschikt zijn voor isolatie of al geïsoleerd zijn.
- Stap 4 en 5: In de eerste ronde bleek de capaciteit van de aannemers om tijdig overal langs te gaan voor een offerte onvoldoende. Door de marktomstandigheden is er een gebrek aan capaciteit. Voor de verdere uitrol wordt m.b.v. het Duurzaam Bouwloket het aantal deelnemende aannemers verder opgeschaald. Hierbij blijft een randvoorwaarde dat ze bereid zijn volgens de voorwaarden van de (pre-)SMP-ontheffing te werken, specifiek de methode natuurvriendelijk isoleren (zie ook www.natuurvriendelijkisoleren.nl).
- Stap 6: Het ontmoedigen houdt in dat woningen vooraf aan de isolatie natuurvrij worden gemaakt. Dat wil zeggen dat de aanwezige vleermuizen de kans krijgen te ontsnappen zonder dat ze terug kunnen en dat er vervangende verblijfplaatsen moeten worden aangebracht. Hiervoor was tot nu toe een ecooloog vereist, met de door ons ontwikkelende pre-SMP methodiek mogen isolatiebedrijven dit, na het volgen van een training, zelf doen. Dit is dus een nieuwe werkwijze voor isolatiebedrijven. Daarom is besloten voor de eerste ronde te werken met gespecialiseerde natuuraannemers die de woningen natuurvrij hebben gemaakt en verblijfplaatsen hebben aangebracht. Bij de opschaling wordt dit meer en meer

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/koopkracht/hoe-vraag-ik-de-energietoeslag-aan>

belegt bij de isolatiebedrijven en wordt gekeken naar intensivering van de trainingen. Deze isolatiebedrijven vergroten op deze manier hun kennis van natuurvriendelijk isoleren en zullen dit naar verwachting ook breder toe gaan passen. Een relevantie spin-off van deze aanpak.

Vervolg

Met deze memo vertrouw ik erop dat u voldoende bent geïnformeerd en dat hiermee het onderdeel van de motie 102 dat betrekking heeft op de isolatieversnelling voor de smalle beurs kan worden afgedaan. Ik zal u van het vervolg op de hoogte houden en stel voor u in het najaar van 2023 een nieuwe update te geven van de resultaten tot dan waaronder het aantal deelnemende gemeenten en huiseigenaren. In januari 2023 zal ik u informeren over de onderdelen van de motie die betrekking hebben op het versnellen van isolatie van huurwoningen

Bijlage 1: Overzicht deelnemende gemeenten en (pre-)SMP

Ronde 1	(Pre-)SMP	Aantal vouchers*
Amersfoort	✓	300
Leusden	✓	60
Woerden	✓	100
Utrecht	✓	300
Subtotaal		760
Ronde 2		Aantal vouchers
Bunnik	Opgestart	100
Ronde Venen	Opgestart	211
Nieuwegein**	n.v.t.	96
Oudewater	Opgestart	50
Utrecht (uitbreiding)	✓	214
Utrechtse Heuvelrug	Ontheffing in beoordelingsfase	127
Veenendaal	✓	90
Wijk bij Duurstede	✓	65
Woudenberg	Opgestart	38
Zeist	✓	150
Subtotaal		1141
Totaal		1901

***) Het aantal vouchers is gebaseerd op een analyse van aantallen door de gemeenten zelf. Het is waarschijnlijk dat de vouchers niet 100% worden benut. Niet alle huizen zullen geschikt zijn en/of eigenaren geïnteresseerd. Er wordt daarom rekening mee gehouden dat een deel van de subsidie niet zal worden ingezet.

****) Nieuwegein geeft er door haar soort woningbouw de voorkeur aan alleen vloerisolatie aan te bieden. De gemeente start wel het proces rondom een pre-SMP op.